

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

Найменування центрального органу управління освітою, власника

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. директора

Алла АДАМЕНКО

« 02 »

09

202р.

МЕНЕДЖМЕНТ

Назва навчальної дисципліни

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки

фахового молодшого бакалавра

Назва освітньо-професійного ступеня

спеціальності

051 Економіка

Шифр і назва спеціальності

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Київським авіаційним фаховим коледжем

Повне найменування вищого навчального закладу

Розробник:

Підпис Т. Тимощенко — викладач
метричної комісії

Схвалено на засіданні циклової комісії
професійної та практичної підготовки

Назва циклової комісії

Протокол № 1, від «02» 09 2022р.

Голова циклової комісії

Підпис О. Діденко
Прізвище та ініціали

Вступ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності 051 «Економіка».

Предметом вивчення дисципліни є загальні закономірності, принципи формування, функціонування та розвитку системи управління організацією; управлінські відносини.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Менеджмент»: систематизація й формування комплексу знань у сфері управління організацією (підприємством) з позиції системного підходу: вивчення підприємства як соціально-економічної системи, основними параметрами якої є цільове призначення, правові та нормативні засади діяльності, ресурси, процеси і структура, розподіл праці та ролей, соціальні відносини, що формують її організаційну культуру і забезпечують синергічний ефект діяльності.

Основні завдання:

- підготовка студентів з питань суті менеджменту й підприємства, взаємозв'язок його внутрішніх елементів та зовнішнього середовища;
- особливості менеджменту на різних етапах життєвого циклу підприємства;
- специфіка управління різновидами підприємств та їх об'єднань; соціальнопсихологічні аспекти управлінської діяльності;
- ефективність управління підприємством;
- управління ризикозахищеністю підприємства, ознак та причин виникнення кризових ситуацій та ризику;
- стратегія розвитку організації та критеріїв її вибору; напрямки організаційного розвитку підприємства;
- створення та реєстрація підприємств різної організаційноправової форми; організація основних видів управлінської діяльності; інтегральна оцінка факторів ризику та антикризового управління;
- аналіз ефективності управління та управлінського консультування.

–

В результаті вивчення дисципліни **студент повинен знати:**

- напрямки діяльності в сфері управління в сучасних організаціях;
- основні функції та методи менеджменту;
- сутність стратегічного та оперативного управління ;
- принципи побудови ефективної системи управління ; • практику роботи з менеджменту керівників підрозділів сучасних вітчизняних та зарубіжних підприємств.

По закінченню вивчення дисципліни **студент повинен уміти:**

- організовувати практичну роботу з управління людьми в сучасних організаціях;

- здійснювати аналіз діяльності системи управління організації; застосовувати різні методи та інструменти систем планування, організації, мотивації та контролю роботи підприємства;
- використовувати відповідно до ситуації методи прийняття управлінських рішень та здійснювати комплекс дій для їх реалізації;
- налагоджувати та проводити ефективну комунікацію в системі управління підприємством;
- обирати та використовувати відповідній ситуації стиль лідерства, що ґрунтується на відповідних видах та формах влади та управлінського впливу;
- визначати вплив обраної системи стимулювання на ефективність роботи персоналу та при необхідності відкоректувати його для забезпечення достатньої мотивації.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин за навчальним планом.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ. Мета вивчення предмету Менеджмент. Цілі та завдання менеджменту. Менеджмент як самостійний вид професійної діяльності, предмет, об'єкт і задачі менеджменту. Наукові основи менеджменту: загальні принципи та методи дослідження, закони і закономірності менеджменту, принципи менеджменту. Роль менеджменту в суспільстві. Етичні виміри менеджменту.

Тема 2. Управлінські відносини як предмет «Менеджменту». Менеджмент як система наукових знань та як мистецтво управління.

Тема 3. Передумови виникнення науки управління. Наукові школи. Існуючі парадигми менеджменту. Класичні та неокласичні теорії менеджменту. Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні. Характеристика інтеграційних підходів до управління.

Тема 4. Характеристика інтеграційних підходів до управління. Інтегрований підхід до менеджменту. Сутність та складові елементи. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Закони і закономірності менеджменту, особливості їх розвитку в XXI столітті.

Тема 5. Сучасні концепції менеджменту в Україні. Крос-культурні концепції менеджменту. Процесна концепція в менеджменті. Сучасні концепції в стратегічному управлінні.

Тема 6. Принципи менеджменту в організації, їх класифікація, цілеспрямованість та ієрархічність. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Закони і закономірності менеджменту. Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації. Класифікація принципів менеджменту. Взаємозв'язок між принципами менеджменту.

Тема 7. Організація як об'єкт управління. Сутність і класифікація

організацій. Організація та її середовище. Життєвий цикл організації. Спільні характеристики організацій.

Тема 8. Структура організації, загальна та організаційна. Лінійна організаційна структура управління. Функціональна організаційна структура управління. Фактори зовнішнього середовища організації. Фактори зовнішнього середовища організації прямого та непрямого впливу.

Тема 9. Зовнішнє середовище організації. Типи організацій в Україні. Складові зовнішнього середовища організації. Цілі як засоби формування і розвитку організації. Структура організації.

Тема 10. Поняття функцій як видів управлінських рішень. Основні функції управлінських рішень. Їх поняття. Роль управлінських рішень в процесі управління. Організація прийняття рішень та організація реалізації управлінських рішень.

Тема 11. Облік як функція управління. Процес управління як сукупність взаємопов'язаних функцій і методів. Сутність управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень.

Тема 12. Прийняття управлінських рішень. Процес прийняття рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Вимоги до прийняття рішень. Моделі прийняття управлінських рішень.

Тема 13. Основні вимоги до управлінських рішень. Сучасні підходи. Умови та рівні прийняття управлінських рішень. Роль керівника в процесі прийняття управлінських рішень. Застосування сучасних інформаційних технологій в процесі прийняття управлінських рішень.

Тема 14. Планування в організації. Загальна характеристика бізнес-планування. Сутність і завдання бізнес-планування в діяльності підприємства. Організація процесу бізнес-планування на підприємстві. Функції та види бізнес-планів. Формування інформаційного поля бізнес-плану.

Тема 15. Загальна характеристика бізнес-планування. Суть планування і методи розробки планів. Оцінка сильних і слабких сторін організації. SWOT-аналіз.

Тема 16. Організація як функція управління. Вертикальна та горизонтальна координація управління. Формальні і неформальні організації. Організаційний механізм і структура управління (ланки управління, рівень управління). Основи організаційного проектування.

Тема 17. Вертикальна та горизонтальна координація управління. Координація як центральна функція контролінгу. Створення механізмів координації.

Тема 18. Принципи побудови та методи вибору організаційного структури управління. Організаційна структура управління великими, середніми та дрібними підприємствами. Аналіз та оцінка організаційних структур управління. Способи вдосконалення організаційних структур управління.

Тема 19. Мотивація. Психологічні та фізіологічні особливості працівника. Зміст матеріального стимулювання праці. Винагороди у мотивації. Види і методи мотивації персоналу. Сутність і зміст

мотиваційного менеджменту. Мотивація персоналу як елемент культури компанії: що врахувати менеджеру і керівнику.

Тема 20. Теорія моделі процесів мотивування. Ієрархічні потреби за А. Маслоу. Двофакторна теорія Ф. Герцберга. Процесійні теорії мотивації (теорія очікувань В. Врума, теорія справедливості Адамса, комплексна процесуальна Портера-Лоулера теорія мотивації, теорія трьох потреб Мак Клейланда).

Тема 21. Засоби мотиваційного впливу. Засоби поліпшення мотивації праці. Мотивація-досвід закордонних країн. Рекомендації для сучасних умов.

Тема 22. Управлінський контроль. Суть і зміст контролю. Види контролю. Процес контролю. Контроль і вивчення результатів роботи персоналу. Контроль та контролінг. Контроль та аудит.

Тема 23. Етапи процесу контролю. Визначення стандартів і критеріїв. Оцінювання виконання. Порівняння досягнутих результатів з установленими стандартами. З'ясування необхідності коректив.

Тема 24. Основні принципи та процеси. Достовірність і точність інформації. Свочасність та економічність контролю.

Тема 25. Лідерство. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Види та баланс влади. Поведінкові теорії лідерства. Ситуаційні теорії лідерства

Тема 26. Характеристика стилів керівництва. Авторитарний (автократичний) стиль керівництва. Демократичний (ліберальний) стиль керівництва. Комбінований стиль керівництва. Стили прийняття рішень за В.Врумом та Ф.Йеттоном.

Тема 27. Управління конфліктами і стресами в трудових колективах. Поняття та класифікація конфліктів. Сутність керування конфліктами та їх діагностика. Методи регулювання конфліктів. Моделі і стилі виходу з конфлікту. Конфліктний медіаторинг. Технології врегулювання конфліктів. Переговори і стилі їх проведення.

Тема 28. Психологічні якості працівників, їх використання. Сутність і склад методів управління. Взаємозв'язок функцій та методів управління.

Тема 29. Методи вольового управління. Основні показники управління. Сутність і класифікація методів управління організацією. Сутність і класифікація методів керівництва персоналом. Розподіл відповідальності при організації розробки рішень.

Тема 30. Управління конфліктами та стресами. Конфлікти: поняття, структурні елементи, класифікація, види. Особливості конфліктів в організаціях системи охорони здоров'я. Стрес і стресори як наслідок конфліктності в управлінській діяльності. Сутність поняття «стрес». Види стресів. Методи попередження та подолання стресів.

Тема 31. Ефективність управління. Основні показники управління. Зміст категорії ефективність управління. Концепції визначення ефективності управління. Підходи до оцінки ефективності управління.

Тема 32. Взаємозв'язок економічної і організаційної ефективності управління. Їх сутність. Взаємозв'язок функцій та методів управління. Сутність і склад методів управління. Економічні методи управління.

Організаційно-розпорядчі (адміністративні) методи управління. Правові методи управління. Ідеологічні методи управління. Технологічні методи управління.

3. Рекомендована література:

1. Балановська Т.І., Гоголя О.П., Троян А.В. Основи менеджменту, маркетингу та підприємництва: навчальний посібник / К. ЦП «Компринт». 2018. - 536 с.
2. Довбня С.Б., Найдовська А.О. Стратегія підприємства Частина 2 : навч. посібник. Дніпро: НМетАУ, 2021. 92 с.
3. Ігнатська І. А., Паливода О. М., Янковой Р. В. Менеджмент організації (малого та середнього бізнесу): підручник / Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. - Київ: КНУТД, 2014. - 359 с.
4. Козирева О. В., Овсієнко О. В. Організація праці менеджера: навч. посіб. -Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2019. - 203 с.
5. Менеджмент : Навчальний посібник / Н. С. Краснокутська, О. М. Нащекіна, О. В. Замула та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
6. Менеджмент: Навчальний посібник / Шкільняк М.М. та ін. Тернопіль : Крок, 2017 р. 252 с.
7. Менеджмент персоналу : навч. посібник / уклад. : О. В. Безпалько, А. Д. Бергер, Т. М. Березянюк, Ю. М. Гринюк, Д. Г. Грищенко, О. І. Драган, А. С. Зеніна-Біліченко, Л. М. Мазник, Л. І. Тертична, О. М. Соломка, О. А. Чигринець ; за заг. ред. О. І. Драган. – Київ : МПП «ЛИНО», 2022. – 612 с.
8. Прийняття управлінських рішень : навчальний посібник / за ред. Ю. Є. Петруні. – 3-тє вид., доп. та переробл. – Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2015. – 199 с. (з грифом МОН).
9. Петруня Ю. Є., Петруня В. Ю. Менеджмент. Практикум : навч. посібник. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. – 104 с.
10. Страпчук С.І., Миколенко О.П., Попова І.А., Пустова В.В. Менеджмент: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2020. 356с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ватаманюк-Зелінська У. З., Дзюба Н. П. Використання ризик-менеджменту в управлінській системі малого підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 6. С. 26–30.
2. Заславська К. А. Менеджмент підприємств малого бізнесу: навч. посіб. / Харк. нац. екон. ун-т. Харків: Вид. ХНЕУ, 2011. 200 с.
3. Кузьминчук Н. В., Куценко Т. М., Терованесова О. Ю., Фоменко В. М. Цінова політика підприємств як елемент маркетингового комплексу в системі маркетинг-менеджменту. Modern Economics. 2022. № 31(2022). С. 82-89. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.v31\(2022\)-12](https://doi.org/10.31521/modecon.v31(2022)-12).
4. Скібіцька Л. І., Скібіцький О. М. Тайм-менеджмент: навч. посіб. Київ: Кондор, 2008. 388 с.
5. Чжуо Дж. Становлення менеджера. Book Chef, Форс, 2020. 352 с.

6. Шевченко Л. С. Стратегічний інноваційний менеджмент: навч. посіб. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 155 с.

7. Якокка Лі. Кар'єра менеджера. Мінськ: Попурі, 2001. 416 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. Електронний архів-репозитарій УжНУ. URL: <https://dspace.ujnu.edu.ua>

2. ВУМ-online. Українська онлайн-платформа громадянської освіти. URL: <https://vumonline.ua>

3. Журнал «Маркетинг та реклама». URL: <http://mt.com.ua>

4. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>

5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

6. Українська асоціація маркетингу. Офіційний сайт. URL: <http://www.uam.in.ua/ukr/about>

7. Bloomberg. Інформаційний портал. URL: <https://www.bloomberg.com>

8. Courséra. Освітні онлайн курси. URL: <https://www.coursera.org>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання диференційований залік.

---

5. Засоби діагностики успішності навчання комплексний державний екзамен.
